

Een logboek in bedekte termen

BERT BEVERS GLIJDT DE VRIJDAG IN

Bedekte termen (Antwerpen, 2023) is een mooi boek. Een bijzonder goed gelay-out en uitgegeven werk waarin 366 gedichten van Bert Bevers de ruimte krijgen die zij verdienen. Dichter en uitgever hebben zich voorbeeldig beheerst.

Elk gedicht telt zes regels, opgedeeld in drie strofen van twee regels, veelal door een enjambement (*het doorlopen van een zin over twee of meer versregels, nvdv.*) verbonden. Dezelfde vorm had Bevers reeds toegepast voor de zes lipogrammen (*een tekst waarin de auteur met opzet een of meerdere letters niet gebruikt, nvdv.*) in de viertalige bundel *Reservoir* (2004); vormvastheid kenmerkt ook *Andere taal* (2010) en *Eigen terrein* (2013).

Op zicht zijn de versregels in *Bedekte termen* ongeveer even lang. De structuur van de strofen en de positie die de rijmloze gedichten op de bladzijde innemen, creëren een constructivistisch beeld. Dat brengt met zich mee dat je de tekst graag ziet – en dus ook graag leest.

Simpel is dat lezen echter niet. Een beknopte, strenge vorm veronderstelt een geconcentreerde inhoud. Alle 366 gedichten hebben een titel – waardoor ze zich niet laten lezen als strofen van een lang poëem; ze zijn alfabetisch geordend. Overigens verenigt deze verzamelbundel gedichten die in ruim drie decennia zijn ontstaan.

Nochtans is de bundel niet alleen formeel (typografisch), maar ook stilistisch zeer homogeen.

Kunstwerken zijn, per definitie, constructies. Wat geconstrueerd wordt – vormgegeven – zijn veelal mentale ervaringen en ‘ingevingen’ waarvan

de origine niet altijd te achterhalen is.

Maar voor het ontstaan van poëzie is het oog het belangrijkste, het creatiefste zintuig. Het zien gaat het zeggen vooraf: eerst komt de waarneming, dan komt de poëzie.

Als de dichter Bevers naar de natuur kijkt, is de afstand tussen waarnemen en waarzeggen niet groot: ‘Ze dansen voor het slapen gaan. In zwermen. / Een spreekwolk wordt wolk in beweging.’

Hij is van de stedelijke omgeving – die zijn habitat is – en van de (klein) menselijke gemeenschap een kritische en lucide waarnemer. Zo ziet hij in *Momentopname* ‘daklozen die amper meer kunnen vertellen / hoe ze zich wonen voor moeten stellen.’; hoort hij burgers en boeren moord en brand schreeuwen en ‘balorige vloeken / die naar bloed roken, ook naar leugens in de nacht.’

De ‘ik’ die in het eerste en in het laatste gedicht optreedt, maar zich tussendoor tamelijk gedeisd houdt, denkt soms ‘minutenlang aan niets’ – wellicht om daarna een prozaïsche observatie met poëtische efficiëntie te evoceren.

Als wij het gedicht *Van betekenis voorzien* metaforisch lezen, staat de stuurman die aanlegt voor de dichter die een cyclus of een bundel (bijna) heeft voltooid.

Er is goed gestuurd, de hindernissen zijn genomen; om Valéry te parafrazeren: schrijvend is de innerlijke nevel vlek weggerukt.

Hij, de stuurman, de dichter, glijdt de vrijdag in – hij is tevreden en bevrijd.

Van betekenis voorzien

De stuurman streelt het roer door wonderloze nevels. Hij is bijna thuis, weet schorren en

slikken en zand en klei nabij. Ruikt krabben, lamsoor en zeekraal. Het logboek mag dicht.

Van betekenis voorzien weet zich elk blad. Tevreden glijdt hij de haven van de vrijdag in.

Het werk is zinvol volbracht; zinvol, want van betekenis voorzien – in bedekte termen. De titel ‘Van betekenis voorzien’ is een programmatisch statement.

In deze bundel is Bevers’ poëzie op en top tegenwoordig; hij gebruikt consequent de tegenwoordige tijd; er zijn geen expliciete historische referenties afgezien van *De stervende Germanicus*.

En hij creëerde een eigen stijl gekenmerkt door talige, niet-metaforische beelden (‘Schaduw knaagt aan de leegte’; ‘Gulzig vreest de rook het doven van het vuur’) en sprankelende quotes (‘Zwijgen weegt niets’) die de bundel extra vitaliteit verlenen.

Ondanks de weloverwogen structuur, gehanteerd door een dichter die kennelijk behoefte heeft aan orde en de discipline opbrengt om orde te handhaven, is *Bedekte termen* een markante bundel intieme poëzie.

Renaat Ramon